

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: HB/15-NTO/03879-3/2025

Tárgy: Védekezési felhívás

Ügyintéző: Bodnár Szabolcs

Telefon: (+36 52) 525 928

VÉDEKEZÉSI FELHÍVÁS

a szőlő arany színű sárgaság fitoplazma (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*) vektorának számító amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) elleni védekezésre

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály, mint élelmiszerlánc-felügyeleti szerv felhívja a szőlőtermesztők figyelmét, a magyar borvidékeket súlyosan veszélyeztető szőlő arany színű sárgaság betegségre (FD).

Az arany színű sárgaság betegséget okozó *Grapevine flavescence dorée* (FD) fitoplazma ma a szőlő egyik legveszélyesebb karantén kórokozója, amely bejelentési kötelezettség alá tartozik. A betegségre jellemző a gyors és látványos terjedés. Az FD fitoplazma okozta fertőzés következtében a szőlőtőkék terméshozama 20-50 %-kal csökkenhet, a maradék is teljesen értéktelen, élvezhetetlen termést ad. A kórokozó Európa számos országában már jelen van szőlőn. Hazánkban 2013 augusztusában először a Zala vármegyei Lenti város határában észlelték először, de azóta számos vármegyében igazolták jelenlétét veszélyeztetve ezzel történelmi borvidégeinket. Jelenleg 19 vármegyéből 13-ban már igazoltan jelen van a kórokozó, 22 borvidékből 15 érintett. Az arany színű sárgaság kórokozója kiemelt jelentőségű, karantén szervezet. Hajdú-Bihar vármegyében még nem igazolt a jelenléte, de 2025. augusztusában Újkígyóson majd Mezőberényben vett laboratóriumi mintákban a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) igazolta a szőlő arany színű sárgaságát okozó kórokozó jelenlétét a szomszédos Békés vármegyében is.

Az FD fitoplazma tünetei megegyeznek a szintén sárgaság betegséget okozó, Magyarországon gyakran előforduló szőlő fitoplazma kórokozóval. A két kórokozót kizárólag laboratóriumi módszerekkel lehet elkülöníteni. A beteg szőlőtőke fejlődése már tavasztól visszamarad, néha hajtások sem képződnek. A fogékony fajtáknál a fásodás elmarad, a vessző elvékonyodik és gumiszerűvé válik. Ha a tőke a tenyészidő során később fertőződik, a megindult fásodás megáll. A hajtásokon az első, enyhe sodródást mutató levelek a nyár közepén jelennek meg. A tünetek fokozatosan erősödnek, és ki alakul a betegségre jellemző, levél fonákra felé történő, három szög alakú sodródás.

A betegség főként fertőzött szaporítóanyaggal, valamint az amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) terjesztésével terjed, ezért a védekezés kulcsa az időben elvégzett rovarölőszeres kezelés a vektorok ellen és az ellenőrzött szaporítóanyag használata.

Az amerikai szőlőkabóca több mint negyven évvel ezelőtt Észak-Amerikából tojás alakban szőlő szaporítóanyaggal került be Európába, mint új kártevő. Elsőként Franciaországban jelent meg, azóta Európa számos országában megtelepedett. 2006-ban már Magyarországon Somogy megyében Curgón is megtalálták, és napjainkban már **Hajdú-Bihar Vármegyében is jelen van.**

A FD terjedése megakadályozható az amerikai szőlőkabóca elleni eredményes védekezéssel. Ennek az egyik fontos időszaka az, amikor a lárvák elérték a harmadik, negyedik fejlődési fokozatot (L3-L4). Ez általában a szőlő virágzása idejére vagy közvetlenül a virágzás utáni időszakra esik. Viszont nem elegendő kizárólag a lárvák ellen védekezni, mert a fitoplazmát terjesztő **szőlőkabóca repülésre képes imágója a környező, esetleg nem permetezett ültetvényekből képes betelepülni és a kórokozót terjeszteni.**

Ezért kiemelten fontos az ültetvényben a kártevő **sárga ragacslapos csapdázása**, illetve a **növényeken történő vizuális felvételezése**. A **szaporítóanyag előállító területeken** legalább 3 színcsapdát kell kihelyezni hektáronként. **Szőlőültetvényekben** az ajánlott sűrűség 5 ha-os táblaméretig 3 csapda/ha, 5-10 ha összefüggő táblaméretig 2 csapda/ha és 10 ha feletti összefüggő táblaméret esetén 30 csapda/ültetvény. A sárga színű ragacsos lapokat **június második dekádjában kell kihelyezni** a szőlőültetvénybe. **Hetente két alkalommal** szükséges a csapdafogást **leolvasni**, illetve a lombozaton az imágók jelenlétét megfigyelni.

A **termő ültetvényekben** az egyedszám (csapdafogás) ismeretében kell az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés szükségességéről és időpontjáról dönteni.

A fogások alapján kicsi a kifejlett alakok populációsűrűsége, ha a fogott egyedek száma átlagosan 4 egyed/csapda/10 nap, közepes, amennyiben 4-15 egyed/csapda/10 nap a fogás és magas, ha a csapdázott imágók száma nagyobb, mint 15 egyed/csapda/10 nap.

A védekezési küszöbérték 4 egyed/sárga lap/10 nap.

Azonon a területeken, ahol a FD nincs jelen, de a szőlőkabóca populációsűrűsége **közepes vagy nagy**, **legalább 1 kezelést** kell végezni június közepén-végén, majd egyet a szőlőmolyok ellen, mely hatásos a szőlőkabóca egyedszámának gyérítésére is.

Az amerikai szőlőkabóca elleni, alapengedéllyel rendelkező készítmények az alábbi linken elérhető összefoglaló táblázatban megtalálhatóak:

<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1504431079/Engedelyezett+rovarolo+szerek.pdf/ff46090e-f6b0-45e7-0845-1383a899b3e2?t=1750927468584>

A védekezés megfelelő időzítésében segítséget nyújt a Nébih károsító monitoring rendszere. Az interaktív térkép segítségével nyomon követhető az amerikai szőlőkabóca terjedése.

<https://karositomonitoring.nebih.gov.hu/Terkepek/AmerikaiSzolokabocaMap>

A **szaporítóanyag előállító területeken** (törzsuültetvények és szőlőiskolák) a csapdafogás eredményétől függetlenül **kötelező a kabócák elleni védekezés** a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I.17.) FVM rendeletben (továbbiakban: rendelet) 7. melléklet 1.4.1.2.17. bb) pontja alapján. **A védekezés elvégzését az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv növényvédelmi felügyelői a permetezési napló alapján ellenőrzik!**

Az agrár-környezetvédelmi programban szereplő kedvezményezettek **a pályázati felhívás részletszabályait tartalmazó 2. mellékletének 2.1 pontja** szerint jelen védekezési felhívás szerint a Nemzeti Irányító Hatóság által közleményben közzétett nem, vagy csak korlátozással használható növényvédő szert is felhasználhatnak a körülhatárolt területen belül. Az ilyen felhasználás **vis maior eseménynek minősül**, amely elismertetése a Nemzeti Kifizető Ügynökségnél szükséges. A vis maior elismerése iránti kérelmet és annak bekövetkezését igazoló dokumentumokat az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint a vis maior kérelem benyújtására szolgáló felületen keresztül kell benyújtani a kedvezményezettnek.

Az agrár-ökológiai programban (AÖP) pedig a méhekre veszélyes szerek használati tilalma ültetvényekben gyakorlatot választóknak az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédő szerek **használatát tilos**.

A felderítés, a szőlőültetvények rendszeres ellenőrzése, a szőlő sárgaság betegség tüneteinek keresése a Rendelet 7. számú mellékletének 1.4.1.2.17. pontjában szabályozottak értelmében **minden, szőlőnövénnyel rendelkező földhasználó feladata**.

A **termőültetvényekben** a kihelyezett csapdák fogási eredményétől függően, a védekezési küszöbérték elérésénél **javasolt**, a **szaporítóanyag előállító területeken** a csapdázás eredményétől függetlenül

kötelező a rovarölőszeres védekezés az amerikai szőlőkabóca ellen. Ezen beavatkozások eredményeként jó eséllyel **megakadályozható a betegség kialakulása**.

A betegség ellen csak megelőző intézkedésekkel lehet védekezni, ezért **kiemelten fontos, hogy a szőlőnövényekkel rendelkező földhasználók rendszeresen ellenőrizzék ültetvényeiket, és a betegség gyanúja esetén haladéktalanul értesítsék a hatóságunkat**, hiszen a kórokozó jelenlétének korai kimutatásával és a kapcsolódó intézkedések megtételével **megelőzhető a fertőzés terjedése**.

Bejelentés az alábbi elérhetőségeken lehetséges:

HBVKH Agrárügyi Főosztály Növény-és Talajvédelmi Osztály, 4030 Debrecen, Diószegi út 30.

Tel.: (36 52) 525-925

email.: hajdu-nto@hajdu.gov.hu

Debrecen, időbélyegző szerint

Topa Zoltán
osztályvezető